

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

**SYSSELMESTEREN
PÅ SVALBARD**

<i>Vår dato:</i> 31.08.2022	<i>Vår ref: (bes oppgitt ved svar)</i> 22/02609-2	<i>Deres dato:</i> 30.05.2022	<i>Deres ref:</i> 22/4241-1
--------------------------------	--	----------------------------------	--------------------------------

Forslag til lov om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel - høring

Det vises til Nærings- og fiskeridepartementets brev av 30. mai 2022 vedrørende ovennevnte.

Ny lov om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann mv. foreslås ikke innført for Svalbard. Forholdet fremgår ikke av virkeområdebestemmelsen i utkastet til § 2, men følger av høringsutkastet på side 92 annet avsnitt.

For det første, og rent lovteknisk, bør det etter vår oppfatning vurderes om ovennevnte heller bør komme direkte frem av selve bestemmelsen som nevnt (§ 2). Dette fordi det på Svalbard erfaringsmessig tidvis oppstår spørsmål om hva en i et lovverk mener med beskrivelser som «...i Norge...» og lignende. Sysselmesteren har i senere tid opplevd flere spørsmål og problemstillinger omkring dette, det være seg i statsborgerlovgivning, lovverk knyttet til nasjonale ID-kort og i valglovgivning mv. Generelt sagt kan også vanskelig forventes at publikum skal ha direkte kjennskap til høringsnotater og andre forarbeider til for eksempel lover som den foreliggende.

På arbeidslivsfeltet, og som denne saken og lovforslaget er en del av, vil en også fort kunne ende opp med to «grupper» som kan ha dels avvikende synspunkter på hvorvidt et lovverk tjener deres interesser eller ei. I en sak som den foreliggende, vil en for eksempel kunne tenke seg arbeidstakere som ser seg selv inn i lovverket. Samtidig vil en på den andre siden kunne finne arbeidsgivere som kan se det motsatt. For å unngå tvil og diskusjoner om hva som gjelder, bør det derfor etter vår oppfatning fremgå direkte av selve lovteksten hva lovgiver har besluttet.

I forlengelsen av ovennevnte bør det og stilles spørsmål ved om det som et minimum ikke bør inntas en hjemmel til å kunne gjøre loven gjeldende for Svalbard ved behov. Her kan da også tas med en passus om mulighet for å kunne gjøre ev. tilpasninger av hensyn til stedlige behov. En slik løsning vil bl.a. kunne gi en raskere gripbar mulighet dersom det for eksempel oppstår utilsiktede virkninger, jf. mer om dette nedenfor.

Sistnevnte bringer en også over i den begrunnelse som gis på side 92 og videre til mulige følger av den valgte løsning. Gjennom den siste 10-års periode har det vært flere oppslag i media om sosial dumping og dårlige arbeidsvilkår blant arbeidstakere på Svalbard. Enkle søk på Internett mv. gir

tilgang til flere medieoppslag om dette. Sysselmesteren skal ikke uttale seg om status i disse sakene pr nå, men oppslagene viser uansett problemstillingenes relevans og aktualitet på Svalbard. Og sett i dette perspektivet er, slik vi ser det, den begrunnelse som gis på side 92 lite problematiserende. Et rettferdig og anstendig arbeidsliv – slik også formålsbestemmelsen i lovforslaget beskriver det – står sentralt både i Norge/på Svalbard og i alle andre land det er naturlig å sammenligne seg med.

Som kjent arbeides det for tiden også med innføring av allmenngjøringsloven og ferieloven på Svalbard, jf. høring fra daværende Arbeids- og sosialdepartementet i desember 2020. Sett i lys av bl.a. dette arbeidet, og artikler på Internett mv. som nevnt, kunne konklusjonen med fordel ha problematisert «nedsiden» og helheten av lovvalget noe nærmere. Og videre; skulle resultatet bli at aktører – som følge av at kravene ikke gjelder her – heller velger Svalbard fremfor destinasjoner på fastlandet eller andre steder, mener vi at en uansett må se nærmere på konklusjonen. Et slikt resultat vil både være en utilsiktet og en uheldig konsekvens av forslaget slik det nå står.

Uten å mene noe om dagens vilkår i bransjen, tenker vi at spørsmålene i saken kan være aktuelle for bl.a. turistbransjen siden dette allerede er en stor bransje på Svalbard og med mange ulike aktører. Den generelle trend er også at turistbransjen, og deres bruk av Svalbard som salgsprodukt, vokser.

I forlengelsen av det som er sagt ovenfor om pågående lovarbeider mv., kan også arbeidet med ny «feltsikkerhetsforskrift» nevnes, jf. høring fra Justis- og beredskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet i august 2021. Et sentralt element i saken er innføring av en sertifiseringsordning for guider på Svalbard. Selv om forskriftens formål er sikkerhet for turister (og guider) i felt, vil saken på ulike måter også handle om kravene til og vilkårene i arbeidslivet til guider på Svalbard som sådan.

Arbeidstilsynet vil helt sikkert kunne gi mer konkret informasjon om trender og funn fra arbeidslivet og -forholdene på Svalbard. Et råd herfra er derfor å kontakte disse i den videre prosess og/eller å merke seg ev. høringsinnspill fra deres side.

Med hilsen

Sølvi Elvedahl
assisterende sysselmester

Henrik Rotneberg
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur

Kopimottakere:

Justis- og beredskapsdepartementet
Arbeidstilsynet